
[2015-42-RE](#)

CAUSA 2015-42-RE

(Pavic i Ostojic c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 469-2015. Recurs d'empara

Sentència del 15 de febrer del 2016

BOPA núm. 14, del 2 de març del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de novembre del 2015, per la representació processal del Sr. Miroslav Pavic i de la Sra. Ivana Ostojic, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 22 de setembre del 2015 i del 14 d'octubre del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la llibertat, reconeguts als articles 10 i 9.1 de la Constitució, respectivament, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets constitucionals vulnerats i que ordeni la llibertat dels recurrents;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 2 de desembre del 2015;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 22 de desembre del 2015, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2015-42-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 20 de gener del 2016, per la representació processal dels recurrents;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

En el marc d'un robatori amb força i intimidació en una joieria del centre d'Andorra la Vella ocorregut el 8 de novembre del 2014, la Batllia va practicar diligències d'acord amb les quals va processar el Sr. Miroslav Pavic i la Sra. Ivana Ostojic, sent suposadament el seu paper aquell de facilitar un suport logístic als autors materials dels fets, concretament, subministres per a la seva subsistència, així com subministres mèdics i un vehicle per garantir la seva fugida.

La Secció d'Instrucció de la Batllia va dictar sengles autes de processament, el 16 d'abril del 2015, pel Sr. Miroslav Pavic, i, el 25 de juny del 2015, per la Sra. Ivana Ostojic, per la seva presumpta participació en un delicte major de furt amb arma i un delicte major d'associació il·lícita, decretant la seva presó provisional.

Segon

El 17 d'agost del 2015, la defensa dels processats va presentar un escrit davant la Batllia en què demanava el sobreseïment provisional de la causa per manca de competència per a la seva tramitació, sense perjudici que la petició es pogués reproduir davant el tribunal competent, és a dir, el Tribunal de Corts, en el moment processal oportú. Subsidiàriament, es demanava la posada en llibertat provisional dels processats.

Tercer

El 27 d'agost del 2015, la batlle instructora va dictar un aute mitjançant el qual acordava no donar lloc a la petició principal de sobreseïment i desestimava la posada en llibertat sol·licitada.

Quart

La representació processal dels inculpats va presentar un recurs d'apel·lació contra aquest aute, i, el 22 de setembre del 2015, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest recurs d'apel·lació i confirmava la decisió de la Secció d'Instrucció de la Batllia.

El Tribunal de Corts manifesta que la petició de sobreseïment ha de ser desestimada per raons de caràcter processal, ja que la causa està en tràmit de sumari, no de diligències prèvies i per tant, no s'ha d'aplicar l'article 42 del Codi de procediment penal, sinó els articles 123 i següents del mateix Codi.

Pel que fa a la desestimació de la llibertat provisional, la defensa dels processats reitera allò que ja ha al·legat en recursos d'apel·lació anteriors tant contra el processament, com contra la pròrroga de la presó provisional, és a dir, que és innecessària i està mancada de justificació. Per consegüent, la remissió a altres decisions de la Batllia compleix les exigències constitucionals en relació amb la

fonamentació en Dret de les resolucions. I si bé, el Tribunal de Corts considera que la posada en llibertat dels processats no perjudicaria el desenvolupament normal de la investigació, sí que manifesta que la seva situació personal no permet descartar el risc de sostracció a l'acció de la Justícia, afegint que la demanda d'extradició efectuada a Espanya no hagués estat lògica, cas de posar en llibertat els processats.

Cinquè

La representació processal del Sr. Miroslav Pavic i de la Sra. Ivana Ostojic va interposar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions contra aquest aute, per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en el seu vessant del dret a un procés degut.

Aquesta part retreu al Tribunal de Corts no haver-se pronunciat en apel·lació en el termini de 20 dies establert a l'article 194 del Codi de procediment penal, que el Tribunal de Corts ha efectuat una interpretació *sui generis* i molt interessada, així com desfavorable a les persones processades i empresonades, alhora que produeix una dilació materialment injustificada.

Sisè

El 14 d'octubre del 2015, el Tribunal de Corts va dictar un aute que desestima aquest incident de nul·litat d'actuacions. De manera substancial, el Tribunal de Corts, recordant la seva decisió del 2 de setembre del 2015, recaiguda en la mateixa causa, es remet als arguments expressats aleshores mitjançant els quals considerava la interpretació efectuada de l'article 194 del Codi de procediment penal, raonada i raonable.

Setè

El 6 de novembre del 2015, la representació processal del Sr. Miroslav Pavic i de la Sra. Ivana Ostojic va interposar un recurs d'empara contra els autes del 22 de setembre del 2015 i del 14 d'octubre del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la llibertat, reconeguts als articles 10 i 9.1 de la Constitució, respectivament.

Aquest recurs d'empara rau, segons el parer de la part recurrent, en què el Tribunal Constitucional determini si l'article 194 del Codi de procediment penal esmentat, la redacció del qual és clara, ha de ser respectat *stricto sensu* o pot ser incomplet per una interpretació del Tribunal de Corts. D'acord amb aquesta interpretació, el termini ha de començar a computar-se a partir del moment en què el Tribunal de Corts disposi de la causa i no en el moment de la interposició del recurs d'apel·lació, ja que hi ha un "decalatge" de dies i aquests dies no es poden imputar dins els 10 dies de la tramitació, ni dins els 10 dies de la resolució.

Aquesta part considera que l'article esmentat no pot admetre interpretacions particulars, perquè les lleis penals han de ser precises en exigència dels principis de taxativitat i de seguretat jurídica. Cas de no ser així, s'ha de declarar la seva inconstitucionalitat o si s'han d'interpretar, aquesta interpretació ha de beneficiar sempre a l'encausat.

Sigui com sigui, en aquest cas la disposició és clara i cal respectar la raó de la llei, la voluntat del

legislador d'establir un termini màxim per les resolucions dels recursos d'apel·lació en aquesta matèria, evitant així la possibilitat de terminis indeterminats i que es puguin dilatar temporalment en el procés.

El "*decalatge*" adduït pel Tribunal de Corts estableix un termini indeterminat que infringeix el procés legalment establert que ha de ser respectat per tots i vulnera, per tant, el dret a la jurisdicció dels recurrents en el seu vessant del dret a un procés degut.

Conclou que el dret a un procés degut compren els elements processals mínims, necessaris i imprescindibles, i en matèria penal els terminis són un d'aquests elements, perquè afecta directament a la llibertat i als drets dels encausats. I, que en aquest cas, procedeix el restabliment de la integritat de la vulneració al·legada amb l'anul·lació dels autes impugnats i amb la posada en llibertat dels recurrents.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets constitucionals vulnerats i que ordeni la llibertat dels recurrents.

Vuitè

El 2 de desembre del 2015, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què s'oposa a les pretensions dels recurrents, perquè els seus arguments no presenten elements d'inconstitucionalitat i, perquè el contingut de les resolucions impugnades no és ni irraonable, ni arbitrari, ni contrari a tota lògica.

En primer lloc, recorda que d'acord amb l'article 86.1 de la Constitució, les normes de competència i de procediment aplicables a l'Administració de Justícia estan reservades a la llei; la seva interpretació i aplicació correspon, per tant, en exclusiva als tribunals ordinaris. En segon lloc, cita la jurisprudència del Tribunal Constitucional, continguda en la sentència del 13 de març de 1997, recaiguda en la causa 96-8-RE, segons la qual "*En definitiva, tot i que correspon a aquest Tribunal pronunciar-se sobre tota lesió al dret a la jurisdicció no li pertoca resoldre respecte a la més adequada fórmula per al còmput dels terminis processals o extraprocessals, ja que es tracta d'un àmbit d'interpretació jurídica de rang legal que correspon per definició als òrgans judicials ordinaris.*"

En aquesta causa conclou que la interpretació efectuada pel Tribunal de Corts està perfectament raonada i és lògica i coherent. El Tribunal de Corts es remet als mateixos arguments que va emprar en un altre incident de nul·litat d'actuacions idèntic formulat per la recurrent actual (causa 2015-36-RE). Reitera que el "*decalatge*" s'explica en relació amb la importància de la causa que consta actualment de 9 volums d'actuacions, així com el fet que hi estan implicades 4 persones, actualment detingudes.

El Ministeri Fiscal afegeix que el Tribunal de Corts havia de resoldre sobre una decisió d'instància, trobant-se per tant en fase devolutiva o de revisió de la decisió sobre la privació de la llibertat de la recurrent. I també considera que el redactat de l'article 109 del Codi de procediment penal, relatiu a la sol·licitud de llibertat que s'efectua directament davant el batlle instructor o el batlle competent, és sensiblement diferent del redactat de l'article 194 del mateix Codi, però en cap cas es pot dir que la interpretació de la norma que conté aquest darrer article sigui irraonada o il·lògica.

Per consegüent, demana al Tribunal Constitucional la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb allò que

disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Novè

El 22 de desembre del 2015, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit la causa, sense efectes suspensius, seguidament, va trametre la causa a la part recurrent per tal que presentés les al·legacions que estimés pertinents.

Desè

El 20 de gener del 2016, la representació processal dels recurrents va presentar un escrit d'al·legacions en què s'oposa a l'informe del Ministeri Fiscal pels mateixos motius al·legats en el seu recurs d'empara. Seguidament, manifesta que recentment el Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en el marc d'una causa per uns fets idèntics i en què fins i tot coincideix un dels recurrents (veg. sentència del 22 de desembre del 2015, recaiguda en la causa 2015-36-RE).

En aquella sentència el Tribunal Constitucional reconeixia únicament la vulneració del dret a la llibertat de la recurrent pel fet de la resolució tardana del recurs d'apel·lació per part del Tribunal de Corts. Ara bé, aquesta part considera que la concurrència d'una vulneració del dret a la llibertat ha de comportar la reposició dels recurrents en la plenitud del seu dret, mitjançant l'adopció de les mesures necessàries que portin a aquest fi, en aquest cas, l'ordre de llibertat immediata dels recurrents com a única forma possible de reparació del dret lesionat.

L'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional disposa clarament que l'estimació total del recurs interposat suposa l'anul·lació de la sentència impugnada i de tots els seus efectes, així com la declaració d'haver-se lesionat un dret constitucional i la reposició del recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries que portin a aquest fi.

En aquest cas, la conseqüència natural i normal de la declaració de la vulneració del dret a la llibertat és la posada en llibertat dels recurrents.

Cas que l'estimació sigui parcial, són d'aplicació els mateixos requisits.

En aquest context, tal com ha reiterat aquest Tribunal, en nombroses ocasions, tota la legislació ha de ser interpretada tenint en compte preeminentment el principi de llibertat dels individus, i per tant la seva restricció ha de ser excepcional. I cita, la sentència del 7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-4 i 8-RE en què es declarava la vulneració del dret a la llibertat i es va ordenar la posada en llibertat del recurrent, sense perjudici de les decisions ulteriors derivades del seu processament i amb les condicions estimades pertinents.

Per acabar, reitera les pretensions exposades en el seu recurs d'empara.

Onzè

El 28 de gener del 2016, la representació processal del Sr. Miroslav Pavic i de la Sra. Ivana Ostojic, i, l'1 de febrer del mateix any, el Ministeri Fiscal, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïxen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'assenyala en les al·legacions de la part recurrent, aquest Tribunal ja va enjudiciar uns fets idèntics a aquells que ara es plantegen però únicament relatius a la Sra. Ivana Ostojic. Efectivament, en la sentència del 22 de desembre del 2015, recaiguda en la causa 2015-36-RE, va establir:

"De l'examen concret dels fets i dels arguments del cas plantejat, el Tribunal Constitucional no troba un fonament suficient per estimar una vulneració genèrica del dret al procés degut. S'hauria d'aplicar a aquest supòsit el cànon de constitucionalitat, tantes vegades repetit en les sentències d'aquest Tribunal. S'arribaria d'aquesta manera a la convicció que la presó preventiva de la recurrent, en aquest cas i tal com ha estat decidida per la jurisdicció penal competent, no resulta desproporcionada, absurda, ni arbitrària, atès que, en especial, la recurrent ha hagut de ser extradida d'Espanya, per ser posada a disposició de la justícia andorrana. En aquest punt, el recurs no pot ser estimat."

I va afegir que *"No obstant això, cal examinar l'altra vulneració al·legada sobre el dret a la llibertat. Aquí ja no és qüestió de si, conforme al cànon de constitucionalitat, la solució assolida és arbitrària o absurda. Es tracta de jutjar si la interpretació donada a l'article 194 del Codi de procediment penal és conforme, o no, al respecte obligat al dret fonamental a la llibertat, segons la Constitució. Aquest punt és essencial."*

La privació de la llibertat personal només pot dur-se a terme mitjançant els procediments establerts a la Constitució i a les lleis. Això significa que les garanties legals de la llibertat personal –inclosos els terminis per decidir sobre ella– presenten rellevància constitucional i la seva correcta interpretació i aplicació cauen de ple dins la competència d'aquest Tribunal Constitucional.

Com es va establir en la sentència del 20 d'abril del 2015, recaiguda en la causa 2014-44-RE, Janer Rossell c/ Principat d'Andorra, el dret a la llibertat es troba sota la protecció dels tribunals ordinaris i, en el seu defecte, del Tribunal Constitucional. I com declara la sentència del 7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-19-RE, el dret a la llibertat ha de ser tingut en compte de manera preeminent i les restriccions a aquest dret han de ser interpretades amb rigor en els seus termes estrictes. D'aquestes restriccions no s'ha de fer una lectura laxa o extensiva.

Aplicats aquests criteris al cas que ens ocupa, es conclou que si l'article 194 del Codi de procediment penal preveu un termini total de 20 dies, dividit en dos de 10 dies, per revisar en apel·lació davant el Tribunal de Corts l'acte de presó d'un detingut. Una interpretació que permetés estendre de fet el termini de la decisió fins als 27 dies, ja no respectaria la garantia constitucional que aquest Tribunal ha d'emparar. Per això, el Tribunal de Corts ha de decidir sempre dins de la segona fase de 10 dies establerta en la Llei i això, tant si el Ministeri Fiscal i les parts han emès els seus escrits, com si no, cosa que es preocupa de precisar el precepte legal."

Segon

Aquesta doctrina és directament aplicable al cas que ara ens ocupa en el qual tampoc es va dictar la decisió dins del termini establert. Tot i que en la causa que ara s'examina només es va excedir el termini en un dia.

Però també s'ha d'indicar que pel fet d'haver sobrepassat el termini per dictar la decisió d'un dia no suposa, en aquest cas, ipso iure la posada en llibertat dels recurrents com se sol·licita en les al·legacions presentades. Sense prejudicar allò que pugui resultar finalment de les actuacions, només convé tenir present ambdues infraccions, la d'aquest cas i la de l'anterior que ja va ser jutjat, per si les circumstàncies sobrevingudes al voltant de l'enjudiciament dels recurrents són mereixedores, per raons derivades de la legislació ordinària o constitucional, d'algun altre tipus d'efecte o de reparació, que pel moment, és del tot prematur. Tot això, ja es va dir en l'altra sentència esmentada davant un retard de set dies.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Estimar en part el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Miroslav Pavic i de la Sra. Ivana Ostojic contra els autes del 22 de setembre del 2015 i del 14 d'octubre del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

Segon

Declarar que la resolució tardana per part del Tribunal de Corts del recurs d'apel·lació presentat pels recurrents va vulnerar el seu dret a la llibertat, reconegut a l'article 9.1 de la Constitució.

Tercer

Desestimar el recurs d'empara en la resta de les seves pretensions.

Quart

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Miroslav Pavic i de la Sra. Ivana Ostojic, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de febrer del 2016.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Isidre Molas Batllori
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat